

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

RAPORT:

Skala ubóstwa w powiatach i gminach województwa świętokrzyskiego

Opracowanie: Zespół Obserwatorium Integracji Społecznej

*Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
i Zdrowotnej*

Kielce, wrzesień 2010 r.

Wprowadzenie

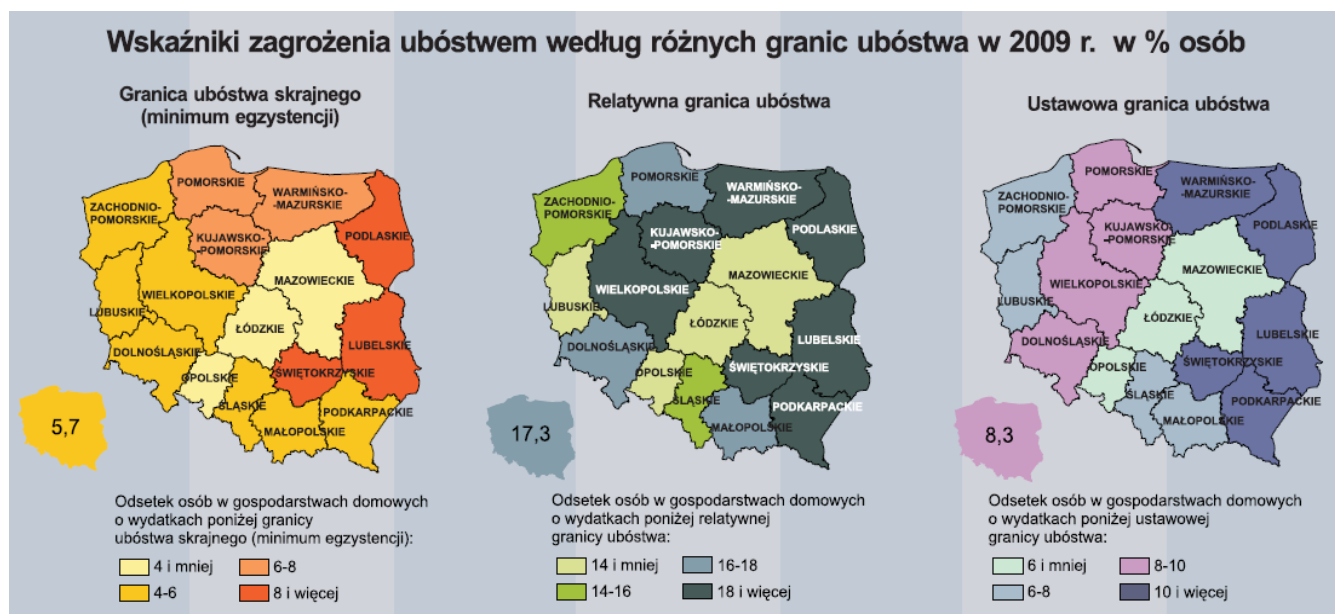
Niniejsze opracowanie jest odpowiedzią na potrzebę przeanalizowania obiektywnej skali problemu ubóstwa w województwie świętokrzyskim, zasygnalizowanym w ankiecie „Problem ubóstwa i wykluczenia społecznego w opinii pracowników socjalnych województwa świętokrzyskiego”. Celem analizy jest ustalenie gdzie na terenie województwa świętokrzyskiego są obszary mocno skoncentrowanej biedy.

Bieda (ubóstwo) to pojęcie ekonomiczne i socjologiczne, opisujące brak dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb jednostki, w szczególności w zakresie jedzenia, schronienia, ubrania, transportu oraz podstawowych potrzeb kulturalnych i społecznych. Wyróżnia się kilka kategorii ubóstwa takich jak:

Minimum egzystencji - koszyk dóbr niezbędnych do podtrzymania funkcji życiowych człowieka i sprawności psychofizycznej. Uwzględnia on jedynie te potrzeby, których zaspokojenie nie może być odłożone w czasie, a konsumpcja niższa od tego poziomu prowadzi do biologicznego wyniszczenia i zagrożenia życia. W skład koszyka minimum egzystencji wchodzi potrzeby mieszkaniowe i artykuły żywnościowe. Łączny koszt nabycia (zużycia) tych dóbr określa wartość koszyka, która stanowi granicę ubóstwa skrajnego. W Polsce minimum egzystencji, zwane też "minimum biologicznym", szacowane jest od 1995 r. przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Podobnie, jak w przypadku minimum socjalnego, IPiSS ustala wartość koszyka minimum egzystencji oddzielnie dla 6 typów pracowniczych gospodarstw domowych (od rodziny 1-osobowej do 5-osobowej) oraz 2 typów gospodarstw emeryckich (1- i 2-osobowych). Kwota, odpowiadająca wartości koszyka minimum egzystencji, wyznacza granicę ubóstwa skrajnego (absolutnego).

Ubóstwo relatywne - ma zmienną wartość i odnosi się do przeciętnego poziomu życia w danym kraju, mierzonego na ogół wysokością przeciętnych dochodów (wydatków). Zwolennicy podejścia względnego upatrują przyczyn ubóstwa przede wszystkim w funkcjonowaniu systemu społeczno-ekonomicznego. Na pierwszym miejscu wśród jego przyczyn wymieniają bezrobocie jako zjawisko niezależne od ubogich. Na drugim miejscu są niskie płace występujące w pewnych zawodach, regionach czy w stosunku do niektórych dyskryminowanych grup ludności. Brak odpowiedniego dochodu wynikającego z okoliczności niezależnych od świadomości i woli ubogich jest pierwotną przyczyną ubóstwa.

Ustawowa granica ubóstwa - kwota dochodów, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego. Prawo do świadczeń pieniężnych mają obecnie osoby i rodziny o dochodzie do 477 zł na osobę samotnie gospodarującą i 351 zł na osobę w rodzinie.

Źródło: Raport „Ubóstwo w Polsce – zasięg ubóstwa w Polsce w 2009r.”, GUS

Według raportu Głównego Urzędu Statystycznego „Ubóstwo w Polsce – zasięg ubóstwa w Polsce w 2009r.” województwo świętokrzyskie charakteryzuje się jednymi z największych wskaźników zagrożenia ubóstwem, mierząc je według wszystkich trzech kryteriów. Przyglądając się ubóstwu w ujęciu skrajnym (minimum egzystencji), odsetek osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej granicy ubóstwa skrajnego w przypadku województwa świętokrzyskiego, lubelskiego oraz podlaskiego wynosi ponad 8% i jest on najwyższy w skali całej Polski. Najwyższy odsetek (18% i więcej) osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej relatywnej granicy ubóstwa według raportu GUS w 2009 r. był notowany w województwach: świętokrzyskim, podkarpackim, lubelskim, podlaskim, warmińsko-mazurskim, kujawsko-pomorskim oraz wielkopolskim. Ponad 10% odsetek osób (w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej ustawowej granicy ubóstwa) notowany był w województwach: podkarpackim, świętokrzyskim, lubelskim, podlaskim, warmińsko – mazurskim.

Metodologia

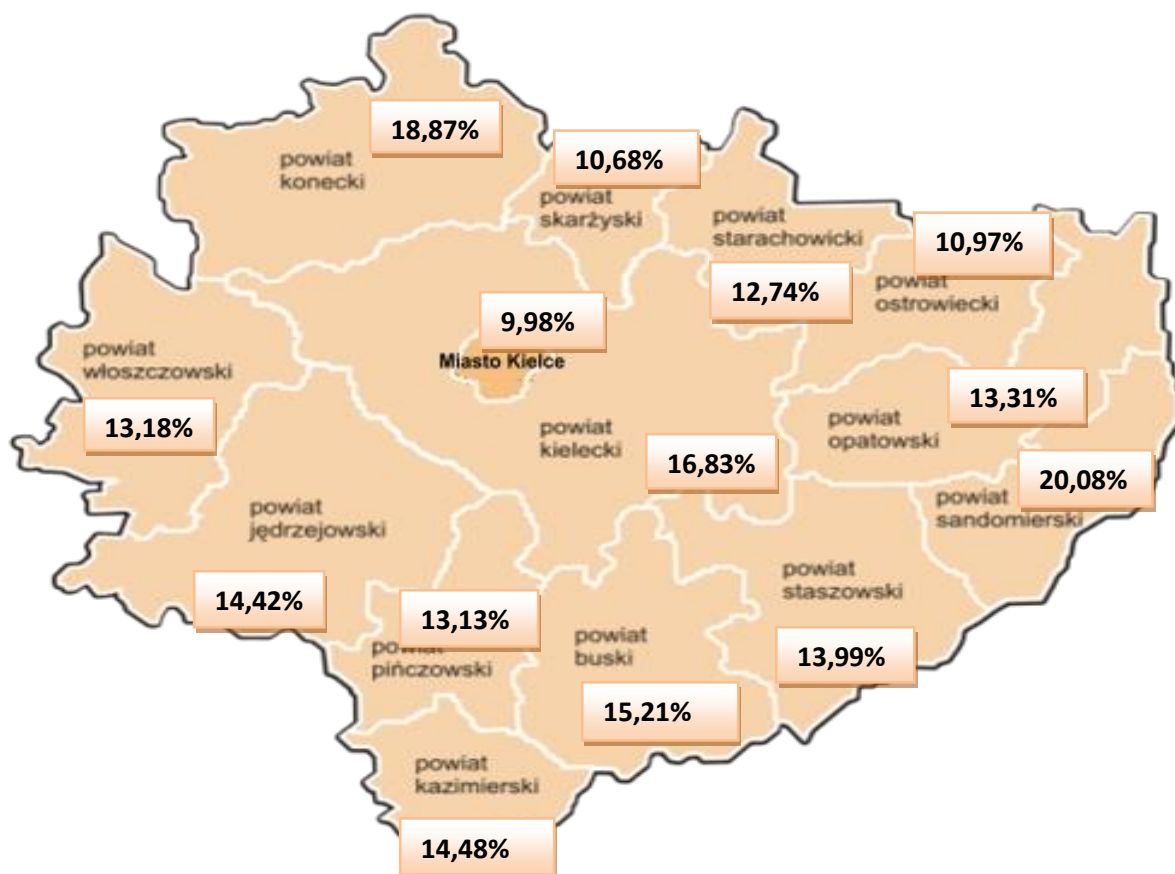
Zespół Obserwatorium Integracji Społecznej poddał analizie skalę biedy w województwie świętokrzyskim. Skala biedy została przeanalizowana za pomocą współczynnika pauperyzacji, definiowanego jako procentowy udział ludności biednej wśród ogółu mieszkańców badanego obszaru. Współczynnik pauperyzacji został wyliczony dla wszystkich 102 gmin oraz dla wszystkich 14 powiatów województwa świętokrzyskiego. W celu wyliczenia współczynnika pauperyzacji wykorzystane zostały dane zawarte w sprawozdaniach MPiPS – 03 za lata 2008 oraz 2009, opracowaniach GUS oraz dane z WUP w Kielcach.

Przyjęto, iż **ludność biedną** stanowi ogół członków gospodarstw domowych wspieranych przez pomoc społeczną, spełniających kryteria dochodowe uprawniające do otrzymania świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej (ustawowa granica ubóstwa). **Stopę biedy** (współczynnik pauperyzacji) stanowi procentowy udział ludności biednej wśród ogółu mieszkańców badanego obszaru. W niniejszym opracowaniu przeanalizowany został odsetek osób biednych w ogóle mieszkańców województwa świętokrzyskiego w ujęciu powiatowym oraz gminnym a także w podziale na rodzaj gminy (miejskie, miejsko-wiejskie, wiejskie) oraz uwzględniając podregiony województwa: północ - południe- centrum. Niniejsze opracowanie będzie odpowiadać na pytanie „czy” oraz ewentualnie „gdzie” w województwie świętokrzyskim występują **enklawy biedy** tj. obszary na których zamieszkująca ludność w co najmniej 30% składa się z członków rodzin/gospodarstw domowych wspieranych przez pomoc społeczną a więc gdzie stopa biedy jest równa lub większa od 30%. W związku z istniejącym przekonaniem, iż na skalę biedy pośrednio wpływa stopa bezrobocia, zbadana zostanie korelacja między odsetkiem osób bezrobotnych a odsetkiem osób wspieranych przez pomoc społeczną w powiatach województwa świętokrzyskiego.

Skala biedy w województwie świętokrzyskim

Województwo świętokrzyskie składa się z 14 powiatów (w tym miasto Kielce na prawach powiatu) oraz 102 gmin. W tym z 5 gmin miejskich (Kielce, Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna i Sandomierz), 26 gmin miejsko-wiejskich oraz 71 gmin wiejskich. Na terenie województwa znajduje się 31 miast (w tym 1 miasto na prawach powiatu) i 2542 wsie.

Współczynnik pauperyzacji liczony dla całego województwa w oparciu o dane za rok 2009 wynosi, **13,96%**.

Poziom pauperyzacji w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego prezentuje zamieszczona powyżej mapa. Największy odsetek ludzi biednych (będących klientami pomocy społecznej) wśród ogółu mieszkańców obserwujemy w powiecie sandomierskim (**20,08%**) oraz koneckim (**18,87%**), najniższy zaś w mieście Kielce (**9,98%**) oraz powiecie skarżyskim (**10,68%**). W przypadku 7 powiatów współczynnik pauperyzacji jest na poziomie powyżej średniej wojewódzkiej.

Tabela 1. *Współczynnik Pauperyzacji* wg. rodzajów gmin

Rodzaj gminy	Liczba osób w rodzinach objętych pomocą 2008	Liczba osób w rodzinach objętych pomocą 2009	Liczba mieszkańców 2008	Liczba mieszkańców 2009	WP (%) 2008	WP (%) 2009
miejska	29 372	38 679	403 078	402 586	7,28	9,61
miejsko-wiejska	53 235	55 808	408 048	383 599	13,04	14,55
wiejska	90 747	83 929	484 177	491 547	18,74	17,07

Patrząc na skalę biedy w gminach województwa świętokrzyskiego należy zauważyć, iż największy odsetek osób ubogich zamieszkuje gminy wiejskie. Stopień spauperyzowania zmniejsza się wraz ze wzrostem poziomu zurbanizowania i tak w gminach miejsko - wiejskich jest on mniejszy o **2,53%** w stosunku do gmin wiejskich. W gminach miejskich współczynnik pauperyzacji jest mniejszy o **7,46%** od współczynnika pauperyzacji odnotowanego w gminach wiejskich. Większe zurbanizowanie oznacza proporcjonalnie mniejszą liczbę ludności biednej w badanej gminie.

Tabela 2 *Współczynnik Pauperyzacji* wg. powiatów

Powiaty	Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną 2008r.	Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną 2009r.	Liczba mieszkańców 2008 r.	Liczba mieszkańców 2009r.	WP 2008r	WP 2009 r.	Zmiana
buski	9 793	11 189	73 335	73 549	13,35	15,21	+ 1,86
jędrzejowski	12 219	12 923	88 944	89 607	13,74	14,42	+ 0,68
kazimierski	4 411	5 138	35 297	35 491	12,50	14,48	+1,98
kielecki	38 986	33 976	200 623	201 907	19,43	16,83	-2,6
konecki	15 627	15 827	83 371	83 864	18,74	18,87	+0,13
opatowski	7 258	7 477	55 740	56 170	13,02	13,31	+0,29
ostrowiecki	14 153	12 643	115 078	115 283	12,30	10,97	-1,33
pińczowski	5 126	5 485	41 579	41 788	12,33	13,13	+0,8
sandomierski	19 191	16 358	80 936	81 456	23,71	20,08	-3,63
skarżyski	9077	8 440	78 814	79 035	11,52	10,68	-0,84
starachowicki	11 535	11 970	93 635	93 972	12,32	12,74	+0,42
staszowski	10 049	10 379	73 498	74 166	13,67	13,99	+0,32
włoszczowski	6 229	6 224	46 840	47 216	13,30	13,18	-0,12
m. Kielce	9 700	20 387	205 094	204 228	4,73	9,98	+5,25

Tabela 2 ilustruje odsetek biedy rejestrowanej w powiatach województwa świętokrzyskiego w ujęciu dwuletnim - w 2008 oraz 2009 roku. Współczynnik pauperyzacji liczony dla całego województwa jest nieznacznie wyższy w roku 2009 niż w roku 2008 (wzrost o **0,34%**). Największy wzrost ludności biednej w stosunku do ogółu mieszkańców odnotowujemy w mieście Kielce (wzrost o **5,25%**), przy czym współczynnik pauperyzacji w mieście Kielce jest najniższy w całym województwie. Największy spadek rejestrowanej biedy obserwujemy w przypadku powiatu sandomierskiego (spadek o **3,63%**), lecz powiat ten zarówno w 2008 jak i 2009r. roku osiągnął

największy stopień pauperyzacji w województwie świętokrzyskim. W żadnym z powiatów stopa biedy nie przekroczyła **30%**, tak więc żaden nie stanowi enklawy biedy.

Tabela 3. **WP** wg. podziału północ-południe-centrum

	Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną 2008r.	Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną 2009r.	Liczba mieszkańców 2008r.	Liczba mieszkańców 2009r.	WP 2008r.	WP 2009r.
Północ*	63 879	62 581	473 478	475 540	13,49	13,16
Południe*	60 789	61 472	393 589	396 057	15,44	15,52
Centrum*	48 686	54 363	405 717	406 135	12,00	13,63
Ogółem:	173 354	178 416	1 272 784	1 277 732	13,62	13,96

* Północ – powiaty: konecki, opatowski, ostrowiecki, skarżyski, starachowicki, włoszczowski

* Południe – powiaty: buski, jędrzejowski, kazimierski, pińczowski, sandomierski, staszowski

* Centrum – powiat kielecki i miasto Kielce

W zestawieniu zawartym w powyższej tabeli obserwujemy wielkość współczynnika pauperyzacji w poszczególnych podregionach województwa. Najwyższą wartość współczynnika pauperyzacji odnotowujemy w południowej części naszego województwa (**15,52%**), a w stosunku do 2008 roku obserwujemy wzrost o **0,08%**. Należy zwrócić uwagę, iż południowa część województwa świętokrzyskiego ma charakter bardziej rolniczy jest ona słabiej zurbanizowana niż mające bardziej przemysłowy charakter centrum.

Tabela 4 *Współczynnik Pauperyzacji* wg. gmin

Rodzaj gminy	Powiat Miasto Miejscowość	Liczba osób w rodzinach objętych pomocą 2008	Liczba osób w rodzinach objętych pomocą 2009	Liczba mieszkańców 2008	Liczba mieszkańców 2009	% WP 2008	% WP 2009
M-W	Busko Zdrój	2 582	2880	32 385	32441	7,97	8,88
W	Gnojno	1 086	869	4 666	4706	23,27	18,47
W	Nowy Korczyn	866	897	6 305	6300	13,74	14,24
W	Pacanów	1 354	2792	7 758	7738	17,45	36,08
W	Solec Zdrój	1 343	1229	5 000	4992	26,86	24,62
W	Stopnica	926	984	7 766	7833	11,92	12,56
W	Tuczepy	571	549	3 832	3890	14,90	14,11
W	Wiślica	1 0645	989	5 623	5649	18,94	17,51
	powiat buski łącznie :	9 793	11189	73 335	73549	13,35	15,21
M-W	Jędrzejów	2 749	2940	29 110	29414	9,44	10,00
	Imielno	1 291	1341	4 556	4579	28,34	29,29
M-W	Małogoszcz	2 299	2308	11 725	11864	19,61	19,45
	Nagłowice	618	667	5 254	5269	11,76	12,66
	Oksa	668	616	4 876	4867	13,70	12,66
M-W	Sędziszów	1 772	1818	12 994	13068	13,64	13,91
	Słupia Jędrzejows ka	908	639	4 550	4557	19,96	14,02
	Sobków	780	820	8 362	8381	9,33	9,78
	Wodzisław	1 134	1774	7 517	7608	15,09	23,32
	powiat jędrzejows ki łącznie:	12 219	12923	88 944	89607	13,74	14,42
M-W	Kazimierza Wielka	2 522	2677	16 620	16667	15,17	16,06
	Bejsce	492	463	4 272	4216	11,52	10,98
	Czarnocin	520	459	4 049	4089	12,84	11,23
	Opatowiec	430	378	3 502	3570	12,28	10,59

M-W	Skalbmierz	447	1201	6 854	6949	6,52	17,28
	powiat kazimierski i łącznie:	4.411	5138	35 297	35491	12,50	14,48
M	Kielce	9 700	20387	205 094	204228	4,73	9,98%
	Bieliny	2 708	2550	9 907	9992	27,33	25,52
M-W	Bodzentyn	1 962	1884	11 593	11745	16,92	16,04
M-W	Chęciny	1 932	1939	14 808	14766	13,05	13,13
M-W	Chmielnik	3 177	3641	11 543	11581	27,52	31,44
M-W	Daleszyce	4 243	2750	15 084	15126	28,13	18,18
	Górno	2 689	2657	13 200	13309	20,37	19,96
	Łagów	2 988	1417	6 817	7015	43,83	20,20
	Łopuszno	1 633	1652	9 005	9073	18,13	18,21
	Masłów	1 175	1217	9 751	9826	12,05	12,39
	Miedziana Góra	1 955	1702	10 257	10367	19,06	16,42
	Mniów	1 694	1608	9 272	9318	18,27	17,26
	Morawica	1 292	1341	13 897	14010	9,30	9,57
	Nowa Słupia	1 809	1571	9 588	9736	18,87	16,14
	Piekoszków	1 932	1618	15 635	15691	12,36	10,31
	Pierzchnica	1 645	1054	4 815	4756	34,16	22,16
	Raków	1 575	1298	5 644	5778	27,91	22,46
	Sitkówka – Nowiny	1 020	1419	7 047	7122	14,47	19,92
	Strawczyn	1 994	1278	9 983	10018	19,97	12,76
	Zagnańsk	1 563	1380	12 777	12678	12,23	10,88
	powiat kielecki łącznie:	38 986	33976	200 623	201907	19,43	16,83
M-W	Końskie	6 015	5353	36 348	36562	16,65	14,64
	Falków	1 143	996	4 690	4791	24,37	20,79
	Gowarczów	1 291	1107	4 770	4763	27,06	23,24
	Radoszyce	1 790	1715	9 028	9111	19,83	18,82
	Ruda Maleniecka	784	591	3 252	3264	24,11	18,11
	Słupia Konecka	939	868	3 507	3550	26,78	24,45
	Smyków	730	633	3 714	3748	19,66	16,89

M-W	Stąporków	2 935	4564	18 062	18075	16,25	25,25
	powiat konecki łącznie:	15 627	15827	83 371	83864	18,74	18,87
M-W	Opatów	1 091	1248	12 480	12504	8,74	9,98
	Bačkowice	674	636	5 114	5185	13,18	12,27
	Iwaniska	1 526	1495	6 985	7090	21,85	21,09
	Lipnik	567	535	5 648	5724	10,04	9,35
M-W	Ożarów	1 618	1623	11 237	11304	14,40	14,36
	Sadowie	599	383	4 230	4239	14,16	9,04
	Tarłów	584	659	5 693	5730	10,26	11,50
	Wojciechowice	599	898	4 353	4394	13,76	20,44
	powiat opatowski łącznie:	7 258	7477	55 740	56170	13,02	13,31
M	Ostrowiec Świętokrzyski	7 782	5804	72 823	72960	10,69	7,96
	Bałtów	611	709	3 933	3846	15,54	18,43
	Bodzechów	1 781	1840	13 522	13626	13,17	13,50
M-W	Ćmielów	1 317	1387	7 769	7752	16,95	17,89
M-W	Kunów	1 614	2031	9 977	10032	16,18	20,25
	Waśniów	1 048	872	7 054	7067	14,86	12,34
	powiat ostrowiecki i łącznie:	14 153	12643	115 078	115283	12,30	10,97
M-W	Pińczów	2 421	2957	21 864	22008	11,07	13,44
M-W	Działoszyce	818	777	5 524	5561	14,81	13,97
	Kije	1 051	978	4 597	4597	22,86	21,27
	Michałów	593	531	4 832	4836	12,27	10,98
	Złota	243	242	4 762	4786	5,10	5,06
	powiat pińczowski i łącznie:	5 126	5485	41 579	41788	12,33	13,13
M	Sandomierz	2 131	1905	24 666	24619	8,64	7,74
	Dwikozy	2 025	2266	9 016	9130	22,46	24,82
	Klimontów	1 947	2021	8 547	8686	22,78	23,27
M-W	Koprzywnica	1 643	1812	7 066	7127	23,25	25,42

	Łoniów	3 116	1196	7 492	7542	41,59	15,86
	Obrazów	1 076	999	6 689	6756	16,09	14,79
	Samborzec	5 670	4646	8 888	9005	63,79	51,59
	Wilczyce	756	608	3 918	3954	19,30	15,38
M-W	Zawichost	827	905	4 654	4637	17,77	19,52
	powiat sandomierski łącznie:	19 191	16358	80 936	81456	23,71	20,08
M	Skarżysko – Kamienna	4 373	4462	48 175	48271	9,08	9,24
	Bliżyn	1 285	1192	8 520	8606	15,08	13,85
	Łączna	1 390	1070	5 273	5323	26,36	20,10
	Skarżysko – Kościelne	901	763	6 162	6155	14,62	12,40
M-W	Suchedniów	1 128	953	10 684	10680	10,56	8,92
	powiat skarżyski łącznie:	9 077	8440	78 814	79035	11,52	10,68
M	Starachowice	5 386	6121	52 320	52508	10,29	11,66
	Brody	1 714	1429	10 913	10881	15,71	13,13
	Mirzec	1 004	1006	8 388	8482	11,97	11,86
	Pawłów	2 713	2681	15 049	15135	18,03	17,71
M-W	Wąchock	718	733	6 965	6966	10,31	10,52
	powiat starachowicki łącznie:	11 535	11970	93 635	93972	12,32	12,74
M-W	Staszów	2 451	3465	26 224	26419	9,35	9,33
	Bogoria	2 169	2355	7 974	8065	27,20	29,20
	Łubnice	943	942	4 404	4413	21,41	21,35
	Oleśnica	422	466	3 900	3935	10,82	11,84
M-W	Osiek	1 101	1110	7 934	8055	13,88	13,78
M-W	Połaniec	1 655	1729	11 889	12033	13,92	14,37
	Rytwiany	705	709	6 294	6320	11,20	11,22
	Szydłów	603	603	4 879	4926	12,36	12,24
	powiat staszowski łącznie:	10 049	10379	73 498	74166	13,67	13,99

M-W	Włoszczowa	2 198	2123	20 304	20263	10,83	10,48
	Kluczewsko	711	824	5 207	5297	13,65	15,56
	Krasocin	1 652	1533	10 766	10894	15,34	14,07
	Moskorzew	527	505	2 931	2972	17,98	16,99
	Radków	405	447	2 590	2615	15,64	17,09
	Secemin	736	792	5 042	5175	14,60	15,30
	powiat włoszczowski łącznie:	6 229	6224	46 840	47216	13,30	13,18
	Łącznie całość	173 354	178416	1 272 784	1277732	13,62	13,96

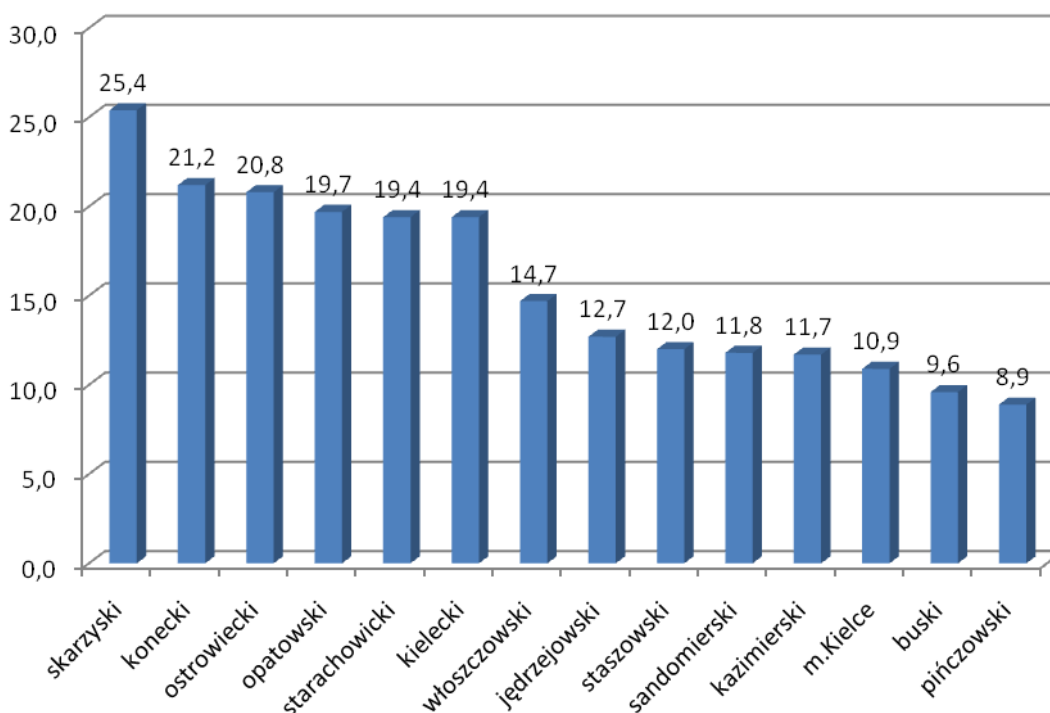
Zestawienie danych prezentujących skalę biedy rejestrowanej w gminach województwa świętokrzyskiego w ujęciu dwuletnim przedstawia powyższa tabela. Z analizy zestawionych danych wynika, iż w przypadku trzech gmin odnotowujemy współczynnik pauperyzacji na poziomie powyżej **30%** (w tabeli wartości te oznaczone są kolorem czerwonym), są to:

- Samborzec (WP = 51,59%)
- Pacanów (WP = 36,08%)
- Chmielnik (WP = 31, 44%)

Należy zauważyć, że spośród wszystkich 102 gmin województwa świętokrzyskiego, w przypadku 59 wielkość współczynnika pauperyzacji jest wyższa od średniej województwa (w tabeli wartości te oznaczone są kolorem niebieskim) wynoszącej w 2009 roku **13,96%**.

Bezrobocie a ubóstwo w województwie świętokrzyskim

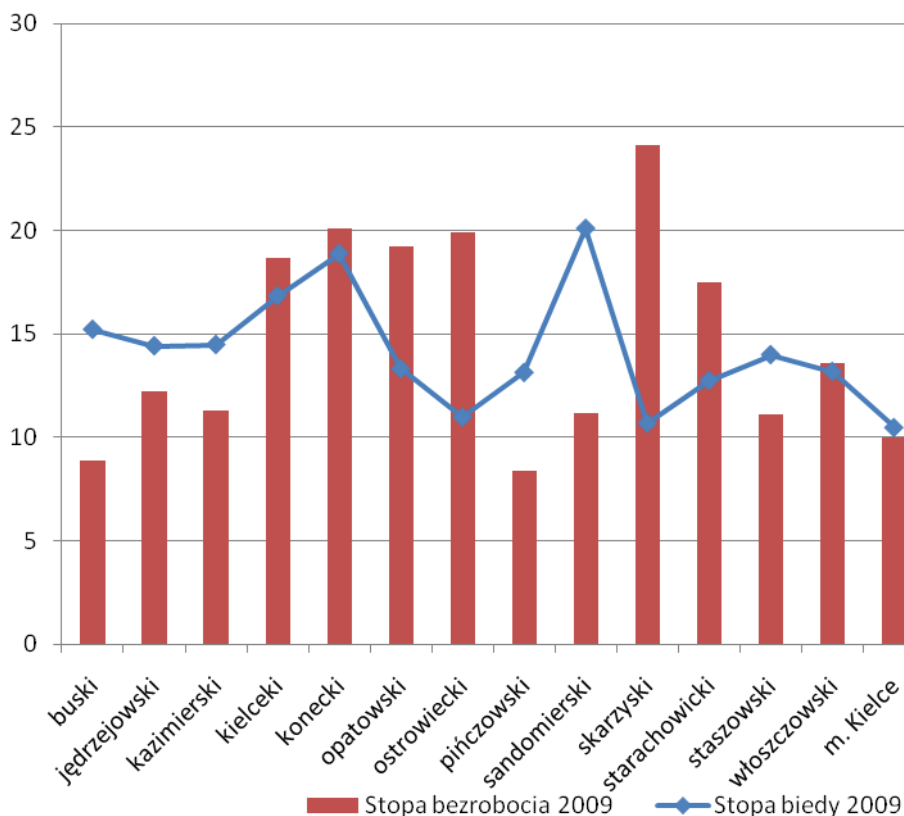
Województwo świętokrzyskie jest jednym z regionów w Polsce, które w znaczący sposób dotyka problem bezrobocia. W 2009 roku województwo świętokrzyskie na tle innych województw uplasowało się na 11 miejscu ze stopą bezrobocia na poziomie **14,7%**. W 2009 roku w związku z coraz mocniejszym odczuwaniem przez polską gospodarkę skutków światowego kryzysu gospodarczego nastąpiło pogorszenie sytuacji na rynku pracy. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w województwie na koniec 2009 roku wynosiła 83 819 osób.

Wykres 1. Stopa bezrobocia w powiatach województwa świętokrzyskiego.

Powyższy wykres przedstawia stopę bezrobocia na koniec 2009 roku w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego. Należy zauważyć, iż utrzymywało się duże terytorialne zróżnicowanie wskaźnika bezrobocia. W trzech powiatach województwa

odnotowujemy bezrobocie na poziomie przekraczającym **20%**, są to powiaty: skarżyski, konecki, ostrowiecki. W sześciu powiatach stopa bezrobocia jest większa od średniej województwa (powiaty północnej i centralnej części województwa), natomiast w przypadku ośmiu powiatów odnotowuje się stopę bezrobocia niższą bądź równą średniej województwa (powiaty południowej części województwa oraz miasto Kielce).

Wykres 2. Stopa biedy a poziom bezrobocia w powiatach województwa świętokrzyskiego.

Istnieje powszechne przekonanie, iż poziom bezrobocia ma istotny wpływ na skalę ubóstwa. Analiza danych zaprezentowanych na powyższym wykresie pokazuje, iż zjawisko bezrobocia nie we wszystkich powiatach przekłada się na skalę biedy (mierzonej współczynnikiem pauperyzacji). Mimo, iż w powiecie skarżyskim odnotowujemy największe bezrobocie to skala biedy rejestrowanej jest, zaraz po mieście Kielce, na najniższym poziomie w województwie. Odwrotną sytuację obserwujemy w powiecie sandomierskim gdzie mimo iż odnotowujemy największe spauperyzowanie to pod względem poziomu bezrobocia powiat ten znajduje się na 9 miejscu na 14 powiatów w województwie. Można przypuszczać, iż w powiatach znajdujących się w południowej części województwa, które mają bardziej rolniczy charakter, mieszkańcy prowadząc niewielkie gospodarstwa rolne, uzyskują dochody uprawniające ich do pobierania świadczeń z pomocy społecznej, a będąc zarejestrowanymi

w KRUS nie są bezrobotnymi i w związku z tym nie można w bezpośredni sposób zestawić analizowanych danych

Zakończenie

Analiza współczynnika pauperyzacji w województwie świętokrzyskim może być istotną informacją na temat skali biedy w powiatach i gminach, która może być wykorzystana przy planowaniu, realizacji oraz wdrażaniu działań, programów oraz rozwiązań w obszarze polityki społecznej. Opracowanie to zawiera dane odnoszące się do podziału administracyjnego, lecz również dane zestawione ze względu na typ gminy oraz podregiony województwa. Obserwatorium Integracji Społecznej planuje coroczną analizę współczynnika pauperyzacji w powiatach i gminach województwa świętokrzyskiego co pozwoli na obserwowanie zmian w wartości współczynnika pauperyzacji w poszczególnych powiatach, gminach oraz podregionach.